

6:e söndagen efter Trefaldighet

Predikan 2025-07-27

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige.

Dagens ämne: *Kärlekens lag*

Epistel: Rom. 12:16–21

Evangelium: Matt. 5:20–26

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön. Käre himmelske Fader! Vi tackar dig för att ditt heliga ord är sanning. Vi ber att du med din helige Ande genom dopet och tron ville ikläda oss den fullkomliga rättfärdigheten och bevara oss i denna tro intill änden. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext 2:a årg.: Matt. 5:17–19. *Lagens majestät.*

Jesus sade till sina lärjungar: ”Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva utan för att uppfylla. 18 Jag säger er sanningen: Innan himmel och jord förgår ska inte en bokstav, inte en prick i lagen förgå, inte förrän allt har skett. 19 Därför ska den som upphäver ett av de minsta av dessa bud och lär människorna så kallas minst i himmelriket. Men den som håller dem och lär ut dem, han ska kallas stor i himmelriket.”

Denna söndag handlar särskilt om Guds lag. I inledningen till dagens evangelietext säger Jesus: ”Om inte er rättfärdighet går långt över de skriftlärdas och fariseernas, kommer ni aldrig in i himmelriket” (Matt. 5:20). När det gäller Guds lag finns det många missförstånd som gör att Bibelns lära om lagen blir förvrängd. Det är sant att lagen i någon mån är uppenbarad för alla människor i naturen och i samvetet. Paulus skriver ju: ”Guds vrede uppenbaras från himlen över all ogudaktighet och orättfärdighet hos människor som i orättfärdighet undertrycker sanningen. Det man kan veta om Gud är uppenbart bland dem, eftersom Gud har uppenbarat det för dem. Ända från världens skapelse syns och uppfattas hans osynliga egenskaper, hans eviga makt och gudomliga natur, genom de verk han har skapat. Därför är de utan ursäkt” (Rom. 1:18–20).

Det första här är att Gud verkligen har uppenbarat lagen. ”Det man kan veta om Gud är uppenbarat bland dem”, skriver Paulus. Detta är den naturliga lagen. När vi ser den underbara naturen, solen, månen, stjärnorna, bergen, skogarna, havet, och till detta alla växter, djur och människor måste vi förstå att det finns en Gud som har skapat allt. Detta har Gud uppenbarat för alla människor. Så lär Guds ord. Därför står det också: ”Dåren säger i sitt hjärta: Det finns ingen Gud” (Ps. 14:1, 53:2). Ateismen betecknas alltså i Bibeln som dårskap, oförnuft.

Men för det andra säger Bibeln också att lagens uppenbarelse är en sanning som undertrycks och förnekas. Människan vänder sig bort från Gud och vill vara sin egen herre. Därför kommer Guds vrede, står det. Följden av syndafallet är att människan har förlorat kontakten med Gud. Den renhet och helighet som Adam och Eva hade före syndafallet är borta. Om alla människor gäller: ”Ja, med skuld är jag född och med synd blev jag till i min moders liv” (Ps. 51:7). En följd av syndafallet är också att människan felaktigt tror och inbillar sig att hon har möjlighet att åstadkomma en egen rättfärdighet inför Gud. Så var det med fariséerna. De hade inte bara den naturliga lagen i skapelsen och samhället utan också den skrivna lagen hos Mose. De

ansträngde sig också verkligen för att hålla denna lag med Guds hjälp. De menade att Gud då skulle ge sin nåd. Så innebar fariseismen att frälsningen visserligen sades komma genom Guds nåd, men att människan måste samverka med nåden genom att lyda lagen. Om detta säger Jesus i dagens evangelietext: *”Om inte er rättfärdighet går långt över de skriftlärdas och fariseernas, kommer ni aldrig in i himmelriket”* (Matt. 5:20).

Detta är lagens rätta tolkning, som fariséerna inte förstod. Lagen fördömer inte bara de yttre gärningarna utan också hjärtats syndiga begär. Varje syndig tanke, varje egoistiskt begär, varje avundsjuka, otålighet, högmod och missmod fördöms av Guds lag. Den rättfärdighet lagen kräver är en fullkomlig rättfärdighet. Den kan ingen människa prestera på grund av synden och det totala syndafördärvet. Men just därför har Jesus blivit människa. Han har blivit en av oss, men utan synd och brist. Genom sin fullkomliga rättfärdighet har han uppfyllt Guds lag till punkt och pricka. Det är alltså endast Jesu egen rättfärdighet som *”går långt över de skriftlärdas och fariséernas”*. Om vi skall komma in i riket kan vi inte göra det genom vår egen rättfärdighet. Vi måste istället få del av Jesu fullkomliga rättfärdighet som han vill skänka oss som en fri gåva genom evangelium.

Det var detta som var Luthers stora upptäckt. Han hade under många år kämpat för att försöka leva i enlighet med Guds lag. Men han misslyckades ständigt. Så fördjupade han sig i studiet av Romarbrevet. Det var särskilt orden *”I evangeliet uppenbaras rättfärdighet från Gud, av tro till tro, som det står skrivet: Den rättfärdige ska leva av tro”* (Rom. 1:17), som talade till Luthers hjärta. Dessa ord tolkades under medeltiden ungefär på samma sätt som fariséernas tolkning av lagens rättfärdighet. Rättfärdigheten blev någonting som vi själva i samverkan med Gud skulle åstadkomma. Tron i sig kunde inte frälsa utan först om tron genom kärleken blev formad sådan att Gud som svar kunde ge sin nåd. Hela frälsningen berodde därför på människans medverkan. Men så kom Luther till evangelisk klarhet. Han förstod att rättfärdigheten från Gud till 100% är en Guds gåva och att tron enbart är ett passivt mottagande av denna gåva. Lagens krav kan aldrig uppfyllas av någon människa annat än av Jesus Kristus själv. Genom hans laguppfyllelse finns en fullkomlig rättfärdighet redan innan vi tror. Det är en rättfärdighet som gäller för hela världen. Så förstod Luther att syndernas förlåtelse och rättfärdiggörelsen helt och hållet är Guds verk. Det är om detta Jesus talar i evangelietexten när han säger att vår rättfärdighet måste övergå de skriftlärdas och fariséernas.

I vår predikotext talar Jesus också om lagens majestät. Med lagen avses då inte bara tio Guds bud utan hela Guds ord. Jesus använde ofta beteckningen *”lagen och profeterna”* om Gamla testamentet. Den längre beteckningen som användes om hela GT var *”lagen, profeterna och skrifterna”*. Vi bör lägga märke till hur t.ex. Paulus betonar att Jesu död och uppståndelse skedde *”enligt Skrifterna”*. Han skriver: *”Jag förde vidare till er det allra viktigaste, vad jag själv har tagit emot: att Kristus dog för våra synder enligt Skrifterna, att han blev begravd, att han uppstod på tredje dagen enligt Skrifterna”* (1 Kor. 15:3f). Den rättfärdighet som måste övergå de skriftlärdas och fariséerna är alltså inte bara lagens absoluta krav i sig, utan också den rättfärdighet som Kristus *”enligt Skrifterna”* förvärvat i vårt ställe.

Lärjungarna som var på väg till Emmaus fick möta Kristus fastän de inte kände igen honom. Jesus gick då igenom *”Mose och alla profeterna och förklarade för dem vad det*

stod om honom i alla Skrifterna” (Luk. 24:27). Då blev deras hjärtan brinnande. Det var alltså inte så som bibelkritikerna menar att de kristna i efterhand läste in någonting i GT som egentligen inte finns där. Nej, Jesus visade hur Mose och alla profeterna, alltså hela GT, i verkligheten innehåller en klar och tydlig undervisning om den kommande Kristus. Skall vi alltså förstå GT på rätt sätt räcker det inte med dagens judiska undervisning om GT. Nej, judendomen idag har tagit bort den rätta, bibliska tolkningen av profetierna och tror därför inte att dessa talar om frälsningen genom Jesus Kristus. Istället omtolkar man t.ex. Jesajas ord om Herrens lidande tjänare till att istället tala om judafolkets lidande. Den rätta tolkningen av GT finns därför endast hos Jesus och apostlarna. Så är både GT och NT Guds inspirerade och ofelbara ord. Paulus skriver: *”Hela Skriften är inandnad [ingiven, inspirerad] av Gud*” (2 Tim. 3:16).

Men även inom kristenheten sker idag en allvarlig omtolkning och förvrängning av synen på både GT och NT. Det är en följd av den bibelkritik som sedan slutet av 1700-talet har brutit in i den kristna kyrkan som en stormflod och brer ut sig mer och mer. Den angriper själva grunden, vilken är att Gud själv har uppenbarat sig genom de heliga Skrifterna. I vår text säger Jesus: *”Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva utan för att uppfylla. Jag säger er sanningen: Innan himmel och jord förgår ska inte en bokstav, inte en prick i lagen förgå, inte förrän allt har skett*” (Matt. 5:17f). Uttrycket *”Jag säger er sanningen*” eller *”Amen, amen*” är en högtidlig försäkran, en ed. Detta uttryck använder Jesus när han vill bedyra något särskilt viktigt och allvarligt. Det är alltså en huvudsanning, en huvudlära i Bibeln, att varje bokstav, varje prick i lagen hör till Guds uppenbarelse, som skall finnas kvar intill tidens ände. Jesus har inte kommit för att ändra något i lagen eller hos profeterna, utan för att uppfylla allt som står skrivet. På ett annat ställe ber Jesus till Fadern för sina apostlar med orden: *”Helga dem i sanningen. Ditt ord är sanning*” (Joh. 17:17). Detta är också vad David skriver i psalmen: *”Summan av ditt ord är sanning. Dina rättfärdiga domar är eviga*” (Ps. 119:160).

Men vad gör bibelkritiken? Den framstående och berömde teologen *Julius Wellhausen* (1844–1914) vände upp och ner på hela GT och kastade om ordningen helt. Moseböckerna skulle enligt honom inte alls vara GT:s äldsta del utan dess yngsta och ha tillkommit långt senare. Hela GT var ett lappverk av olika motsägelsefulla teologier och med starka inflytelser från Israels omgivande, hedniska religioner, menade Wellhausen, och majoriteten av teologerna följde honom. Runtom i Europa började denna bibelförfalskning att läras vid de teologiska fakulteterna och sedan kom också NT:s teologi att söndersmulas och förvrängas på motsvarande sätt av den s.k. liberala teologin. I Sverige blev Nathan Söderblom som vuxit upp i ett hem präglad av biblisk kristendom en berömd och stark företrädare för denna nya teologin som inte längre trodde på några verkliga under i Bibeln.

Det är detta slags teologi som sedan har brett ut sig inom så gott som alla kyrkor i den ekumeniska rörelsen. Grundförutsättningen för hela denna modernism är att man förkastat Jesu och apostlarnas lära om att de heliga Skrifterna är Guds inspirerade och ofelbara ord. Utan denna grund kommer sedan hela den kristna läran att brytas ned. Borta är läran om att Jesus i sann mening är både Gud och människa. Borta är läran om arvsynen och människans skuld inför Gud. Borta är läran om Kristi försoning då han uppfyllde hela lagen och led straffet för våra synder. Borta är

läran om djävulen, syndafallet och den eviga förtappelsen. Borta är läran om Kristi kroppsliga uppståndelse och himmelsfärd. Borta är den bibliska läran om rättfärdiggörelsen genom tron allena. Borta är den bibliska läran om kyrka, ämbete, ord och sakrament och borta är läran om de dödas uppståndelse och den himmelska saligheten. Borta är läran om att förlåtelsen och frälsningen endast kan komma genom tron på Jesus Kristus och inte genom några andra religioner eller filosofier. Allt detta raseras och omtolkas. Listigt nog används fortfarande de gamla, bibliska begreppen. Men de tolkas på ett nytt sätt. Därför måste vi idag allvarligt varna för denna den yttersta tidens stora och allvarliga villfarelse.

”Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna”, säger Jesus. Ändå är det just detta bibelkritikerna och ekumenismen gör. De hånar och förlöjligar också dem som håller fast vid tron på Guds ord som en orubblig sanning given av Gud själv. Men en dag kommer vi alla att stå inför Kristus på domens dag. Sanningen blir då uppenbar. Skriften hade rätt. Allt som står där är då uppfyllt till punkt och pricka. Saliga är då de som genom Guds nåd är iklädda den fullkomliga rättfärdighet som vida övergår de skriftlärdas och fariseernas.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.